

Anita Magowska

Stanisław Bobiatyński (1886-?) - lekarz i obrońca Wilna

Acta Medicorum Polonorum 3, 12-13

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI

Stanisław Bobiatyński (1886-?) – lekarz i obrońca Wilna¹

Stanisław Bobiatyński (1886-?)
– a doctor and defendant of Vilnius

Anita Magowska

Poznań

Streszczenie: Biogram przedstawia sylwetkę Stanisława Bobiatyńskiego (1868-?), lekarza urodzonego w Wilnie, absolwenta studiów lekarskich w Moskwie, który zasłynął jako utalentowany dowódca wojskowy m.in. podczas obrony Wilna przed Armią Czerwoną w 1920 r.

Abstract: This is a short biography of Stanisław Bobiatyński (1868-?), a doctor born in Vilnius who graduated from medicine in Moscow, who was famous as a skilled commander-in chief of Vilnius in 1920 when the Bolshevik Army invaded Poland.

Słowa kluczowe: historia medycyny, Wilno, wojna polsko-bolszewicka, Stanisław Bobiatyński

Keywords: history of medicine, Vilnius, Polish-Bolshevik war, Stanisław Bobiatyński

Jednym z najbardziej znanych lekarzy międzywojennej Polski był Stanisław Bobiatyński, dowódca obrony Wilna w czasie inwazji bolszewickiej. Urodził się 28 lipca 1886 r. w Wilnie jako syn Eugeniusza i Wandy z Kossochackich. Po ukończeniu miejscowego gimnazjum, wyjechał do Moskwy, gdzie studiował medycynę. Prawdopodobnie nie zdążył podjąć pracy, bo w 1909 r. został aresztowany za

¹ Praca naukowa finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2012-2015.

udział w spisku. Po pięciomiesięcznym pobycie w więzieniu skazano go na 5 lat zesłania do Guberni Archangielskiej. W styczniu 1911 r. jednak stamtąd zbiegł, przedostał się przez granicę zaborów i osiadł w Krakowie. Podjął pracę w Klinice Chirurgicznej Uniwersytetu Krakowskiego, kierowanej przez prof. Bronisława Kadera, co pozwoliło mu odbyć staże naukowe w Lozannie i Genewie. W 1913 r. dzięki amnestii ogłoszonej przez władze rosyjskie wrócił do Wilna i tam podjął praktykę lekarską.

Po wybuchu I wojny światowej został wcielony jako lekarz do armii rosyjskiej. Za służbę został odznaczony wszystkimi orderami rosyjskimi, w tym św. Włodzimierza IV kl. W grudniu 1915 r. przystąpił do formującej się w strukturze armii rosyjskiej Brygady Strzelców Polskich i służył w niej do końca wojny. W 1916 r. jednostka ta została skierowana na front i uczestniczyła w walkach z Niemcami na Nowogródczyźnie, gdzie poniosła duże straty. W trakcie zaciętych walk frontowych Bobiatyński był siedem razy ranny bądź otruty gazami bojowymi.

W lipcu 1918 r., po demobilizacji korpusu generała Józefa Dowbora-Muśnickiego, Bobiatyński przyjechał do Wilna i tu zorganizował Związek Polaków Wojskowych, który wyruszył przeciw Niemcom w październiku 1918 r. Wkrótce Związek przekształcił się w Samoobronę Wileńską, której celem było utrzymanie polskości miasta. W grudniu 1918 r. na czele Samoobrony stanął gen. Władysław Wejtko, a inspektorem i dowódcą piechoty został kpt. dr Stanisław Bobiatyński. Z tych żołnierzy powstał 85. Pułk Strzelców Wileńskich, od 3 czerwca do 7 lipca 1919 r. dowodzony przez majora Bobiatyńskiego. Zachowały się wzmianki o udziale Bobiatyńskiego w inspekcji oddziałów wojskowych w Radzyminie w przeddzień Bitwy Warszawskiej oraz w bitwie nad Niemnem. Gdy generał Żeligowski w dniu 9 października 1920 r. zajął Wilno, mjr dr Bobiatyński został dowódcą obrony miasta².

85. Pułkiem Strzelców Wileńskich dowodził do 1922 r. Za udział w obronie Wilna i wojnie polsko-bolszewickiej otrzymał najwyższe odznaczenia polskie, w tym: Krzyż Walecznych, Srebrny Krzyż Orderu Virtuti Militari V klasy za wojnę 1918-1920, Krzyż Zasługi Wojsk Litwy Środkowej³. Rozkazem Ministra Spraw Wojskowych z 12 czerwca 1924 r. został przeniesiony do rezerwy⁴. Jego dalsze losy są nieznane.

² Państwowe Archiwum Historii Litwy w Wilnie, F. 1135, 8, 27.

³ Bolesław Waligóra, Zarys historii wojennej 85-go pułku strzelców wileńskich, Warszawa 1928, s. 35-36.

⁴ Dziennik Rozkazów MSW Nr 23 z 12 czerwca 1924 r.